

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Pret: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR.17

Vineri,
24
APRILIE
2020

Bani suplimentari pentru
activitățile autoguvernărilor
românești, în 2020

(Pagina 3)

Învățământ românesc
la distanță pentru toate
generațiile (4)

(Paginile 5-8)

Prescura,
pâinea sfântă
de la împărtășanie

(Paginile 9 și 12)

Calendar ortodox

27 aprilie, luni, Sf. Sfințit Mc. Simeon, ruda Domnului;
Sf. Ap. Aristarh, Marcu și Zinon
28 aprilie, marți, Sf. Ap. Iason și Sosipatru; Sf. Mc. Maxim,
Cvintilian și Dadas din Ozovia
29 aprilie, miercuri, Sf. 9 Mc. din Cizic; Sf. Cuv. Memnon Mărt.
30 aprilie, joi, Sf. Ap. Iacob, fiul lui Zevedeu; Sf. Ier. Donat,
episcopul Evriei
1 mai, vineri, Sf. Prooroc Ieremia; Sf. Cuv. Mc. Eftimie,
Ignatie și Acachie
2 mai, sâmbătă, Aducerea moaștelor Sf. Atanasie cel Mare;
†) Sf. Ier. Atanasie al III-lea (Patelarie), patriarhul
Constantinopolului
3 mai, duminică, †) Sf. Cuv. Irodion de la Lainici; Sf. Mc.
Timotei și soția sa Mavra; Sf. Mc. Diodor și Rodopian,
diac.; Sf. Cuv. Teodosie. Duminica a III-a după Paști
(a Mironosițelor)

Video-mesaj de Paști pentru toți românii din Ungaria

Mesaj de sarbatori

👍 Îmi place 🗨 Comentează ➡ Distribuie

Magyarországi Románok Országos Önkormányzata

83 25 comentarii

Omul săptămânii

Vasile Voiculescu

Cu 57 de ani în urmă a murit Vasile Voiculescu, medic, poet, prozator și dramaturg român.

S-a născut la 27 noiembrie 1884, în comuna Pârscov, jud. Buzău, ca fiu al lui Costache Voiculescu, gospodar cu stare, și al Sultanei (născută Hagiu), fiica unui negustor. Preocupat de materialism, pozitivism și evoluționism, citește pe Littré, Claude Bernard, Auguste Comte, Darwin și Spencer. Studiază opera lui Wundt, Höfding, Pierre Janet și W. James, atras de psihopatologie și de psihofizică. Începe Facultatea de Litere și Filosofie din București (1902–1903), apoi trece la Facultatea de Medicină, în 1903, și își ia doctoratul în medicină în 1910. Practică medicina la țară. În timpul Primului Război Mondial este medic militar la Bârlad, unde participă la serile culturale ale lui Vlahuță. Ține la radio o serie de conferințe de medicină pentru țărani (emisiuni renumite), dar pasiunea pentru scris se amplifică. Editorial debutează cu volumul *Poezii* (1916). Obține Premiul Academiei pentru volumul *Din țara zimbrului și alte poezii* (1918). Poetul care, după 1948, a suferit cumplit pentru convingerile sale democratice, fiind băgat la vârstă de 74 de ani în penitenciar, și interzicându-i-se să publice, ne-a lăsat o operă literară de rafinament artistic. *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare...* sunt dovada incontestabilă a stăpânirii de către Vasile Voiculescu a limbajului artistic, cu nebănuite rafinamente. În închisoare se îmbolnăvește de cancer și moare, doborât de boală, în noaptea de 25 spre 26 aprilie 1963, la București.

Poza săptămânii

Lumina Învierii în izolare la domiciliu

Pe copertă: Izvorul Tămăduirii, praznic ortodox închinat Maicii Domnului (prima vineri de după Paști, 24 aprilie 2020)/ Sursa foto: Internet

Simpozionul Institutului de Cercetări se amână pentru toamnă

La finalul simpozionului Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria de anul trecut s-a anunțat, și am relatat și noi în ziar, că ediția din anul 2020 a simpozionului științific al ICRU va fi după Paști, în sâmbăta dinaintea Duminicii Tomii, la Budapesta. După cum ne-a informat doamna dr. Maria Berényi, directoarea ICRU, din cauza pandemiei de coronavirus organizarea evenimentului nu este posibilă în aceste zile, astfel că simpozionul se va ține la toamnă, la Iula. Data exactă se va stabili ulterior.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

S-au stabilit sumele acordate în 2020 pentru autoguvernările românești, pe baza unui punctaj obținut pentru activitățile lor

Fondul Bethlen Gábor a anunțat pe 15 aprilie 2020 punctajele obținute de autoguvernările celor 13 naționalități din țară, pe baza cărora s-au stabilit sumele ce

se vor acorda pentru activitățile din anul 2020. Punctajul este rezultatul activităților din anul precedent. Un punct valorează 23.596 Ft.

În Ungaria, finanțarea autoguvernărilor locale și teritoriale ale naționalităților se face din două părți: o parte pentru cheltuielile de funcționare și cealaltă pentru activități. Suma pentru cheltuielile de funcționare este diferită pentru autoguvernările locale românești: 1.040.000 Ft, pentru localitățile unde numărul

românilor la recensământ a fost peste 50, și 520.000, unde acest număr a fost sub 50.

Sumele acordate pentru activități vor fi plătite de la buget în două părți, până la 30 aprilie și până la 15 august 2020.

Publicăm mai jos lista finanțărilor pentru activitățile autoguvernărilor locale și județene

românești, cu punctele și sumele adunate pentru anul 2020. Din aceste sume se vede care sunt cele mai active reprezentanțe locale, dar sumele vorbesc și despre faptul cum se pot obține bani „minoritari” în unele localități unde nu există nicio singură instituție sau altă organizație românească.

E.Ș.

Autoguvernări românești teritoriale

Jud. Bichiș (40) – 943.840 Ft
Jud. Bihor (12) – 283.152 Ft
Jud. Ciongrad (20) – 471.920 Ft
Jud. Pesta (57) – 1.344.972 Ft
Budapesta (78) – 1.840.488 Ft

Jud. Baranya

Pécs (8 puncte) – 188.768 Ft

Jud. Bichiș

Bătania (52) – 1.226.992 Ft
Bichiș (35) – 825.860 Ft
Bichișciaba (72) – 1.698.912 Ft
Dombegyháza (0) – 0 Ft
Aletea (37) – 873.052 Ft
Jula (75) – 1.769.700 Ft
Chitighaz (50) – 1.179.800 Ft
Körösnagyharsány (62) – 1.462.952 Ft
Kötegyán (invalid)
Leucushaz (30) – 707.880 Ft
Medgyesegyháza (59) – 1.392.164 Ft
Micherechi (88) – 2.076.448
Mezőhegyes (invalid)
Mezőkovácsháza (20) – 471.920 Ft
Orosháza (34) – 802.264 Ft
Otlaca-Pustă (54) – 1.274.184 Ft
Șercad (2) – 47.192 Ft
Crâstor (36) – 849.456 Ft

Jud. Borsod-Abaúj-Zemplén

Múcsony (72) – 1.698.912 Ft

Budapesta

Sectorul II (invalid)
Sect. III (38) – 896.648 Ft
Sect. IV (invalid)
Sect. V (70) – 1.651.720 Ft
Sect. VI (invalid)
Sect. VII (62) – 1.462.952 Ft
Sect. VIII (27) – 637.092 Ft
Sect. IX (60) – 1.415.760 Ft
Sect. X (28) – 660.688 Ft
Sect. XI (32) – 755.072 Ft
Sect. XIII (59) – 1.392.164 Ft
Sect. XIV (46) – 1.085.416 Ft
Sect. XV (75) – 1.769.700 Ft
Sect. XVI (58) – 1.368.568 Ft
Sect. XVII (28) – 660.688 Ft
Sect. XVIII (31) – 731.476 Ft
Sect. XIX (30) 707.880 Ft
Sect. XXI (27) – 637.092 Ft

Jud. Ciongrad

Apatfalva (18) – 424.728 Ft
Csanádpalota (9) – 212.364 Ft
Hódmezővásárhely (invalid)
Cenadul Unguresc (19) – 448.324 Ft
Macău (56) – 1.321.376 Ft
Nagylak (8) – 188.768 Ft
Seghedin (86) – 2.029.265 Ft

Jud. Győr-Moson-Sopron

Győr (invalid)

Județul Bihor

Bedeu (70) – 1.651.720 Ft
Berekböszörmény (1) – 23.596 Ft
Biharkeresztes (56) – 1.321.376 Ft
Dobrițan (45) – 1.061.820 Ft
Săcal (64) – 1.510.144 Ft
Apateu (52) – 1.226.992 Ft
Leta Mare (8) – 188.768 Ft
Peterd (51) – 1.203.396 Ft
Mezősas (33) – 778.668 Ft
Pocei (72) – 1.698.912 Ft

Județul Pesta

Budaörs (49) – 1.156.204 Ft
Bugyi (invalid)
Gyál (9) – 212.364 Ft
Mogyoród (invalid)
Monor (0) – 0
Százhalombatta (28) – 660.688 Ft
Szentendre (13) – 306.748 Ft
Szigetszentmiklós (invalid)
Törökbálint (25) – 589.900 Ft
Vác (invalid)

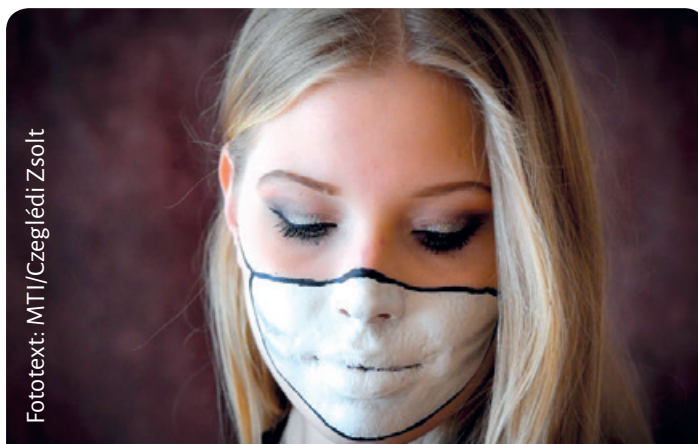
Jud. Szabolcs-Szatmár-Bereg

Mátészalka (35) – 825.860 Ft

Cum va fi cu bacalaureatul din acest an?

Zilele acestea se discută tot mai mult despre examenele de bacalaureat, care se țin de obicei începând din primele zile ale lunii mai. Secretariatul de stat pentru învățământ de la Budapesta a stabilit de curând zilele în care se vor desfășura examenele de bacalaureat, care în acest an vor fi doar în scris, examenele orale fiind anulate din cauza pandemiei de coronavirus. Deoarece luni, 20 aprilie, s-a anunțat oficial că în Ungaria vârful pandemiei este așteptat în data de 3 mai, zilele stabilite pentru bacalaureat, și publicate prin ordinul guvernamental din 16 aprilie ar putea suferi modificări.

Conform acestui ordin, examenele în scris se vor ține în perioada

Fototext: MTI/Czeglédi Zsolt

4–21 mai, iar absolvenții vor da examene orale numai din acele materii din care nu se poate în scris. În acest fel, în prima zi, pe 4 mai, elevii absolvenți de licee vor susține examenul la limba și literatura maghiară, pe 5 mai – la matematică, pe 6 mai – la istorie, pe 7 mai – la engleză, pe 8 mai – la germană, iar examenele din limba și literatura naționalităților se va ține în ziua de 11 mai, dimineața de la ora 8.00.

Deci, sunt încă multe nesiguranțe în jurul bacalaureatului, un lucru este însă sigur și îi întristează pe tinerii care acum termină liceele în Ungaria: serbările de adio sigur nu se vor ține, din cauza epidemiei de coronavirus.

E.Ș.

Învierea Domnului la Catedrala Episcopală din Jula

Învierea Domnului a fost sărbătorită cu bucurie duhovnicească, la fel ca în fiecare an, la Catedrala Episcopală din Jula, unde sfintele slujbe, din Noaptea Învierii și Sfânta Liturghie, de Duminică dimineața, au fost săvârșite de Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, împreună cu un sobor format din Părintele Protosinghel *Visarion Tuderic*, Secretarul Eparhial, Părintele *Teodor Marc*, Parohul Catedralei și Consilierul Economic al Episcopiei și Arhidiaconul *Emanuel Văduva*. Răspunsurile liturgice au fost date de maicile de la Centrul Eparhial și de cântăreții Catedralei, iar la slujbă a participat și un număr mai redus de credincioși, care în Ungaria au avut această posibilitate, la fel ca și în alte țări nordice, respectând și aici măsuri de protecție și siguranță impuse de autorități.

Slujba a început prin împărțirea Sfintei Lumini de către Ierarhul locului, aceasta fiind adusă de la Ierusalim la București, prin grija Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, iar mai apoi de la Arad, de clerici și voluntari din Episcopia Ungariei. În fața Catedralei a fost citită Sfânta Evanghelie care vestește, peste veacuri, Învierea Domnului, după care a fost cântat de către toți cei prezenți troparul Învierii, având intercalate Stihurile Sfintelor Paști. Slujba Utreniei a continuat în interiorul Catedralei, Ierarhul și ceilalți preoți cădind de fiecare dată întreaga biserică, la fiecare cântare din Canonul Învierii și salutându-i pe credincioși cu salutul tradițional: „Hristos a înviat!” și primind de la aceștia răspunsul cuvenit: „Adevărat a înviat!”. A fost, de asemenea, sfințită pâinea stropită cu vin și numită în popor „Paști”, care a fost împărțită apoi credincioșilor prezenți, dar a fost dusă și la casele celorlalți credincioși vârstnici, sau care nu au putut participa la această sfântă slujbă. De asemenea, ca de fiecare dată, Ierarhul a dat citire și cuvântului Sfântului Ioan Gură de Aur pentru Slujba Sfintelor Paști, care vorbește despre măreția și bucuria acestei mari Sărbători creștine: „Ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întru ea”, pe care suntem chemați să o cinștim toți, căci

Ospățul Stăpânului este îmbelșugat și nimeni nu trebuie să rămână flămând, El se dăruiește tuturor, și nu doar spre hrană trupească, ci mai ales pentru a putea moșteni viața cea veșnică. Nimeni, în această Zi, nu trebuie să se teamă de moarte, deoarece a omorât-o pe ea moartea Mântuitorului, iar din mormânt, prin Învierea lui Hristos, a izvorât iertare și viață veșnică, tuturor celor care vor crede în El.

Ierarhul i-a îndemnat pe toți să se bucure de această „Aleasă și Sfântă Zi” și să alunge teama din sufletele lor, și nu doar teama de boală, deși este normal să avem grijă și să ne ferim, ca să nu ne îmbolnăvim, după cum ne îndeamnă și toți medicii în aceste zile, dar teama nu trebuie în nici un caz să copleșască sufletele noastre, nici cea de boală, și nici măcar temerea de moarte nu mai poate să stăruie prea multă vreme în sufletul celui care se bucură de Învierea lui Hristos.

A doua zi dimineață, după tradiția de Paști din părțile Banatului, care se păstrează și la cele mai multe dintre parohiile Episcopiei din Ungaria, a fost săvârșită Sfânta Liturghie în Catedrala din Jula, de același sobor ca și la slujba Sfintei Învieri de la miezul nopții și în prezența unor credincioși care au mai putut să se bucure, în Ungaria, de această mare binecuvântare de a participa la sfintele slujbe, împreună cu clerul. A fost sfințită și acum pâinea numită „Paști”, spre a fi dusă și altor credincioși, la casele lor, pentru că la această sărbătoare ei așteaptă cu multă dorire să primească binecuvântarea lui Dumnezeu și prin intermediul acestui obicei tradițional.

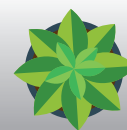
La final, toți cei prezenți au primit „Paști”, dar și ouă roșii și alte produse tradiționale, potrivit obiceiului din aceste părți. Tot în aceeași zi, clericii de la Jula împreună cu Ierarhul lor, au săvârșit și slujba vecerniei, numită „A Doua Înviere”, cu citirea Evangheliei în mai multe limbi.

Astfel, bucuria Sfintelor Paști și a Învierii Domnului s-a revărsat, din darul lui Dumnezeu, și în anul acesta peste comunitatea ortodoxă românească de la Jula.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

LECȚII LA DISTANȚĂ

Învățământ românesc la distanță pentru toate generațiile (4)

Continuăm și în această săptămână lecțiile la distanță pentru toate generațiile de copii din comunitatea noastră, care învață la grădinițele și școlile generale românești, la liceul românesc din Iula și la catedrele de română ale facultăților din Ungaria.

În realizarea lecțiilor din această săptămână ne-au venit în ajutor: *Mihaela Birescu* de la Grădinița românească „Lucian Magdu” din Bătaia (Grupul de Facebook TinoDino), dr. Florin

Cioban, de la Catedra de Română din Budapesta și profesorii Catedrei de Română din Seghedin: dr. Mihaela Bucin, dr. Szabo Zsolt și dr. Petru Weber. Le mulțumim!

Așteptăm în continuare colaborarea învățătorilor sau profesorilor, care doresc să contribuie la îmbunătățirea acestor pagini de ziar, dedicate copiilor și tinerilor români din Ungaria. E.Ș.

GRĂDINIȚĂ

Colorează numărul 1!

Așează-i pe scaunul potrivit!

Du cățelul la bărcuță!

ȘCOALA GENERALĂ

Despre „micul” articol pentru „marii” gramaticieni

Articolul este o parte de vorbire care însoțește un substantiv, arătând în ce măsură obiectul denumit de acesta este cunoscut vorbitorului.

Articolul se analizează împreună cu substantivul pe care-l însoțește. Când nu se oferă nicio informație cu privire la gradul de cunoaștere a obiectului, substantivul nu primește articol (este **nearticulat**).

Substantivele *vulpea*, *vânătorul* sunt articulate cu **articol hotărât**.

Articolul hotărât arată că obiectul denumit de substantiv este *bine cunoscut* de vorbitor.

Articolul hotărât se adaugă direct la sfârșitul substantivului formând cu acesta o singură unitate grafică.

Are forme diferite în funcție de genul și numărul substantivului:

Copilul a cules floarea cu petalele albe. Culoarea petalelor îi plăcea; ele semănau cu fulgii de zăpadă. Le-a aruncat în sus și s-au pierdut în imensitatea văzduhului.

Formele articolului hotărât sunt:

Numărul	Genul		
	Masculin	Feminin	Neutru
Singular	-l, -le, -lui	-a, -i	-l, -lui
Plural	-i, -lor	-le, -lor	-le, -lor

Substantivele *un vânător*, *o vulpe* sunt articulate cu **articol nehotărât**.

Articolul nehotărât arată că obiectul denumit de substantiv este *mai puțin cunoscut* vorbitorului.

Articolul nehotărât se așază înaintea substantivului, fiind un cuvânt separat. Acest articol își schimbă forma în funcție de genul și numărul substantivului:

Lângă **o** tufă stătea **un** arici. Tot corpul lui era acoperit cu **niște** țepi negre. Atingerea **unor** țepi îl făcea să se strângă și să devină **un** ghem de sârmă. Așa se apăra el împotriva **unor** dușmani ce-ar îndrăzi să-l atace.

Formele articolului hotărât sunt:

Numărul	Genul		
	Masculin	Feminin	Neutru
Singular	un, unui	o, unei	un, unui
Plural	niște, unor	niște, unor	niște, unor

Exersați:

1. Subliniați cu o linie substantivele articulate cu articol hotărât din textul:

Copilul a cules floarea cu petalele albe. Culoarea petalelor îi plăcea; ele semănau cu fulgii de zăpadă. Le-a aruncat în sus și s-au pierdut în imensitatea văzduhului.

LECȚII LA DISTANȚĂ

2. Identificați și subliniați substantivele articulate cu articol nehotărât: Lângă o tufă stătea un arici. Tot corpul lui era acoperit cu niște țepi negre. Atingerea unor țepi îl făcea să se strângă și să devină un ghem de sarmă. Așa se apăra el împotriva unor dușmani ce-ar îndrăzni să-l atace.

3. Articulați cu articol hotărât la numărul singular și plural, substantivele:

grădină, tablou, casă, profesor, caiet, fluture.

Model: **carte** – singular: cartea, cărții

plural: cărțile, cărților.

4. Articulați cu articol nehotărât, la numărul singular și plural, substantivele: *câine, brad, albină, răspuns, întrebare, drum.*

Model: **elev** – singular: un elev, unui elev

plural: niște elevi, unor elevi

5. Identificați substantivele din textul următor și grupați-le conform tabelului:

„Apoi alese cu grabă un clopoțel cu pai înalt și, așezând în cupa florii un licurici, porni repede cu făclioara aceea spre râpa pârâului. Luminița luci în negura văii, apoi sui coasta dimpotrivă. Apărea și dispărea printre tufișuri. Dumbrava parcă înghețase în

(Mihail Sadoveanu, „Dumbrava minunată”)

Substantive nearticulate	Substantive articulate	
	cu articol hotărât	cu articol nehotărât
grabă	Cupa	un clopoțel

6. Atașați articolul hotărât substantivelor, după modelul dat, punând în rubricile corespunzătoare atât substantivul articulat, cât și articolul hotărât.

Substantiv nearticulat	Substantiv articulat	Articol hotărât
Alex	lui Alex	lui
Edith		
Mircea		
Viki		
Bogdan		

dr. habil. Florin Cioban, Catedra de Filologie Română, ELTE Budapesta

LITERATURĂ

Copilăria în lirica arghezieană

Poeziile ajută mult la dezvoltarea cognitivă și emoțională a copiilor, dar totodată și a oamenilor maturi. Copilăria este perioada pe care cei mai mulți oameni o recunosc ca fiind cea mai dragă.

Mirel Anghel în *Viața lui Tudor Arghezi* precizează că poetul a fost un om fără copilărie, departe de imaginea omului matur ce își reamintește cu drag trecutul. Era un om retras, care pune a un hotar în calea sufletului său pentru a se feri de întrebările iscoditoare. Se străduia să ascundă orice urmă din trecut: corespondența, actele, cei doi frați vitregi de care niciodată nu vorbea. Cu toate acestea, lipsa copilăriei a fost transfigurată în poezie într-o copilărie ca de basm, așa cum el și-a imaginat-o întotdeauna; și-a iubit fiul, pe Barutu și fiica, pe Mițura; era fericit în mijlocul familiei, lângă cei doi copii și Paraschiva, mama pruncilor săi.

Ca și Sadoveanu, Arghezi a fost fermecat de mirajul vieții casnice, și-a dorit întotdeauna o gospodărie cu stupi, livadă, lac, animale domestice și copii. De aceea, a ridicat o casă pe care a botezat-o *Mărțișor*. Acolo, în livadă, Arghezi a scris adevărate bijuterii pentru Mițura și Barutu, cu delicatețea și gingășia lui Emil Gârleanu. În poeziile pentru copii, Arghezi surprinde atitudini, gesturi, mișcări ale lumii vegetale și animale, prin care încearcă să-și aducă mai aproape de natură copiii. La Arghezi jocul ascunde o adevărată filozofie de viață: *Zdreanță*, *Iscoada*, *Hoțul*, *Cântec de adormit* Mițura. În aceste poezii pentru copii, Tudor Arghezi degaja **umorul sub diferitele lui forme**: meditativ, râsul-satira, râsul moralizator, dar și râsul senin, copilăresc. De fapt, această lume a necuvântătoarelor alcătuiește o lume a moravurilor pe care Arghezi le satirizează.

Poezia dedicată cățelului favorit, *Zdreanță*, a fost inclusă în volumul *Prisaca*, publicat în anul 1954. Poeziile din acest volum aduc la lumină învățămintele pe care le putem observa în universul aparent neînsemnat al copiilor. În poezia ce-i poartă numele patrușului preferat, Arghezi creează o poveste în versuri, plină de suspans și învățămintele, creionând totodată un portret memorabil al cățelului foarte iubit de familia pe care o slujește. Blana-i părea strânsă din petice, o haină croită din nuanțe diferite iar ochii ca de faianță scot în evidență mozaicul colorat din jurul pupilelor iar tuturor acestora li se adaugă *nara cârnă* pentru ca aspectul unei jucării de pluș să fie complet, asemeni cățelului din poezia *A kutya* a lui József Attila. Înfățișarea dragălașă este dublată de un comportament dezordonat, hoțoman, cățelul poznaș *fără păreche* în loc să aibă grijă de gospodărie deprinde obiceiul cățelului din poezia populară *Cățeluș cu părul creț*, / *Fură rața din coteț*. / *El se jură că nu fură* / *Și l-am prins cu rața-n gură*. Din acest punct, poetul aduce în prim-planul cititorului lecții de instruire care îi vizează nu atât pe proprietarii de animale, pe care le tratează ca pe niște copii, ci pe educatori în general.

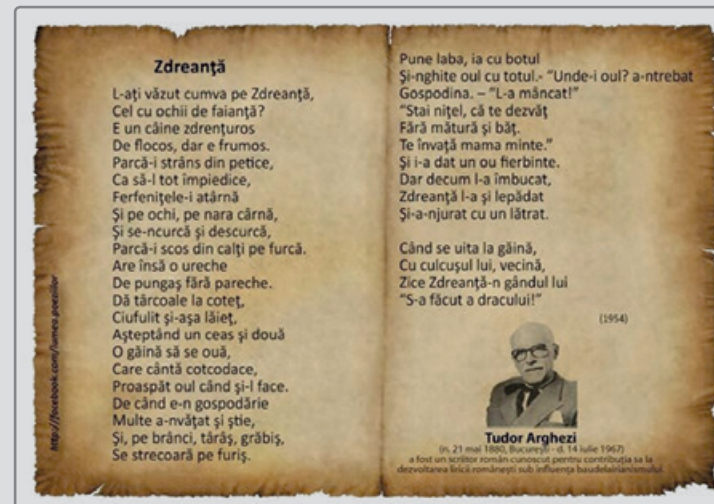
Mesajul este cât se poate de clar: a iubi nu înseamnă a tolera sau a trece cu vederea proaste obiceiuri iar observațiile critice pot fi constructive dacă sunt aplicate corect și cu măsură. Drept exemplu, gospodina din poezie, prinându-l în fapt, procedează la fel de *pungaș*, dar corect, pe măsura faptelor și puterea de înțelegere a făptașului, pentru a-l dezvăța pe cățel de apucăturile rele: – *Unde-i oul? a-ntrebat* / *Gospodina*. – *L-a mâncat!* / *Stai nițel, că te dezvăț* / *Fără mătură și băț*. / *Te învață mama minte*. / *Și i-a dat un ou fierbinte*.

Poeziile pentru copii scrise de Tudor Arghezi par a fi izvorât din nevoia de compensare, de împăcare cu trecutul, așa cum preciza Petre Anghel: *pentru Arghezi, apariția lumii este simplă, el o privește cu ochi de copil stihuit (...)* iată de ce nu este artistul serios – fiindcă n-are stăpân și vrea să-și păstreze libertatea. Adică amintirea copilăriei, starea de puritate.

Dr. Szabó Zsolt, lector de limba română, ILR

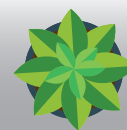
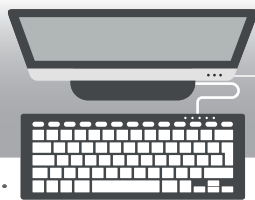
Sitografie:

www.gorjeanul.ro | www.cartiletinerilor.ro | www.ujmag.ro

Casa memorială Tudor Arghezi

LECȚII LA DISTANȚĂ

CULTURA ROMÂNĂ

Interferențe literare maghiaro-române

Interferențe și influențe românești
în opera etnomuzicologului Bartók Béla

Bartók Béla Viktor János, rămas în istoria culturii maghiare cu numele Bartók Béla, s-a născut în 1881, la Sânnicolau Mare, azi în România, atunci în Imperiul Austro-Ungar, și a încetat din viață la New York, la 26 septembrie 1945. Bunicul lui Bartók Béla, János, în 1863 este profesor la școala agricolă din Sânnicolau Mare. Această școală agricolă fusese înființată în 1786, de contele Cristofor Nako.

Frații Nako, comercianți de bumbac, cumpără domeniul Sânnicolau Mare prin licitație și se mută aici din Viena, unde se stabiliseră inițial, ca refugiați din Balcani. După aproape 80 de ani, la această școală agricolă vine prin concurs, ca profesor, bunicul lui Bartók. El înființează și prima asociație muzicală din Sânnicolau Mare. Tatăl compozitorului va fi și el profesor, apoi director la școala agricolă din Sânnicolau Mare. Însă moare tânăr, pe când fiul său avea numai 7 ani, educația acestuia rămânând în sarcina mamei, Voit Paula care se trăgea dintr-o familie germană. La Sânnicolau Mare este învățătoare și organizează viața muzicală a localității, de la ea primește viitorul compozitor primele lecții de pian.

Sursa deschiderii lui Bartók Béla și spre alte culturi populare, în afară de cea maghiară, vine atât din originea și educația sa, cât și din mediul bănățean multiethnic în care s-a format în primii ani ai vieții. În luna octombrie a anului 1908, Bartók culege primele patru melodii românești de la două fete din Rimetea, zona Turda. În iulie 1917, la Dumbăvița de Codru, culege ultimele melodii românești, de la Mărie Pătruț. Colecția sa de piese românești totalizează 3379 de melodii, culese de la informatori din județele (României contemporane): Alba, Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Mureș, Satu-Mare și Timiș – așadar din 11 județe, din 70 de localități, precum și de la români din trei localități aflate (azi) în Serbia.

Una din lucrările de inspirație românească ale lui Bartók pornește de la un colind. E vorba de oratoriul *Cantata Profana* cu subtitlul *Nouă cerbi năzdvani*, compusă în 1930. Colindele culese de Bartók au apărut într-un volum în germană, scos din bani proprii, în 1935. În acesta sunt cuprinse și cele două colinde care l-au inspirat pe Bartók la compunerea oratoriului *Cantata profana*. Din acestea, Bartók a alcătuit o variantă pentru libretul oratoriului, pe care a tradus-o în maghiară. În primul număr pe anul 1930 al ziarului budapestan *Nyugat* (Vestul), găsim o traducere cu titlul *Băieții schimbați în cerbi* (Szarvasokká vált fiúk), semnată Erdélyi József, cu specificarea: *Baladă românească din colecția Bartók Béla*.

Poetul Erdélyi József s-a născut în 1896, în familia argatului român Árgyelán, în zona Salontei, la Batăr (Újbátorpuszta). Mama sa era unguroaică. Erdélyi József face studii pedagogice la Deva, apoi se dedică scrisului. După 1930, alunecă spre extremismul de dreapta. În 1944 se refugiază din Ungaria, ajunge în România, unde mai întâi se ascunde, apoi se predă autorităților. Execută trei ani de închisoare, revine în Ungaria, iar din 1954 ia parte din nou la viața scriitoricească. Textul de baladă pe care Erdélyi József îl publică în ziarul *Nyugat* este traducerea variantei pe care Bartók o obținuse prin contopirea celor două texte de colind culese de el. Cine a numit însă „baladă” textul compilat apărut în *Nyugat*, precum și cui îi aparține titlul *Băieții schimbați în cerbi* – nu putem ști. Expresia finală „Csak tiszta forrásból”, a devenit în cultura maghiară un deziderat al celui care se apropie de tradiție pentru a o prelua și pentru a o perpetua, un îndemn ca totdeauna inspirația să fie de la sursă, să caute originalitatea.

Conf. dr. Mihaela Bucin, Catedra de limba și literatura română,
Universitatea din Szeged

Monument în Sânnicolau Mare

Bibliografie:

Gáll, Ernő, (1978), *Dimensiunile conviețuirii Studii despre națiune și naționalitate*, București, Editura Kriterion

Miskolczy, Ambrus, (2010), *A szarvasfiúk „rejtélye” A kolindától a Cantata profanáig Kiadó*, Budapest, Lucidus Kiadó

LIMBA ROMÂNĂ

„Limba noastră-i o comoară!”. Tu știai că...?

Alexei Mateevici asemenea limba română cu o comoară. Putem spune că româna este ceea ce ne definește ca popor. Dar sunt multe lucruri pe care multă lume nu le cunoaște. Tu știai că...

...din punct de vedere al numărului de vorbitori, limba română este a 5-a din cadrul familiei limbilor romanice, după spaniolă, portugheză, franceză și italiană?

...limba română este una din cele cinci limbi în care se oficiază servicii religioase pe Muntele Athos?

...limba română este vorbită de 28 de milioane de oameni din toată lumea, dintre care cca. 24 de milioane o au ca limbă maternă?

...limba română este predată în școlile din 43 de țări?

...pe 31 august, în fiecare an, se sărbătorește Ziua Limbii Române?

...este una din cele 6 limbi oficiale ale Provinciei Autonome Voivodina, Serbia?

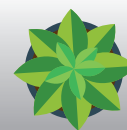
...zona în care se vorbește limba română cel mai aproape aproape de normele literare este în Muntenia?

...și „taică-tu are cratimă” nu numai „mă-ta”?

...cuvintele „dor” și „doină” nu pot fi traduse cu exactitate în nicio altă limbă de pe pământ?

...cea mai folosită consoană în limba română este „r” iar următoarea este „t”?

LECȚII LA DISTANȚĂ

ISTORIA ROMÂNIEI

Evul Mediu românesc în secolele XIV–XV

După formarea statelor medievale Moldova și Țara Românească sau Muntenia (Valahia), acestea și-au putut asigura existența doar în schimbul acceptării statutului de state vasale față de marile puteri din zonă. Aceste puteri au fost Regatul Ungariei, apoi Imperiul Otoman, dar și Regatul Poloniei. La conducerea Țărilor Române s-au aflat voievozi care au obținut dreptul de a crea dinastii. Pentru a-și asigura o autonomie mai mare, ei au căutat alianțe cu puterile vecine, vasalitatea lor schimbându-se în funcție de interesele domnitorilor.

În Transilvania, ca parte a regatului Ungariei, românii au fost până pe la mijlocul secolului al XV-lea organizați în districte și au participat și la adunările dietei voievodatului ardelenesc. Cea mai mare parte a nobilimii românești a acceptat catolicismul și s-a maghiarizat, menținându-se doar o mică boierime românească în Țara Făgărașului. În răscoala de la Bobâlna din 1437 au participat și ei alături de răsculații maghiari conduși de Budai Nagy Antal. Una dintre cele mai importante personalități de origine românească integrate în structurile de putere ale regatului ungar a fost Iancu de Hunedoara, voievod al Transilvaniei, guvernator și regent al Ungariei.

În Țara Românească, după domnia întemeietorului Basarab I, fiul acestuia Nicolae Alexandru a întreținut relații importante cu Imperiul Bizantin, cu țarul Vidinului și cu Serbia și a instituit mitropolia Țării Românești, dependentă de patriarhia Constantinopolului. În timpul regelui ungar Ludovic I, relațiile dintre Țara Românească și Ungaria au fost tensionate. Țara Românească a intrat într-o perioadă de suzeranitate maghiară. Odată cu moartea lui Nicolae Alexandru în 1364, a urcat pe tron fiul său, Vladislav I Vlaicu. El a consolidat legăturile cu patriarhia din Constantinopol. A luat o serie de măsuri care au dus la înflorirea vieții economice a țării. Vladislav-Vlaicu a recunoscut suzeranitatea față de regele ungar. El a primit în schimb de la regele Ungariei banatul de Severin și ducatele Făgărașului și al Almașului din sudul Transilvaniei pe care le-au stăpânit ca vasali ai Ungariei și succesorii acestuia. Unul dintre ei a fost Mircea cel Bătrân (1394–1418), care a organizat voievodatul după principiul centralizării având cetatea de scaun la Curtea de Argeș. Pe plan intern, domnia sa a adus un progres economic. Pe plan extern, Mircea a fondat alianțe solide pentru a-și înfrunța dușmanii. Între 1401–1403, regele ungar s-a confruntat cu o gravă criză internă datorită rebeliunii nobiliare. Profitând de context, Mircea a încheiat un nou tratat secret cu regele Poloniei împotriva regelui ungar în 1403. În ultimii ani de domnie, Mircea a trebuit să accepte din nou suzeranitatea ungară pentru care a mai primit și cetatea Bran.

În Moldova, odată cu urcarea pe tron a lui Petru I Mușat, iar granițele Moldovei s-au extins spre sud, atingând țărmul Mării Negre. Un alt important domnitor al Moldovei, contemporan cu Mircea cel Bătrân, a fost Alexandru cel Bun. El a continuat să întrețină relații strânse cu polonezii. Alexandru cel Bun a inițiat organizarea politică, administrativă și bisericească a țării. Sfatul Domnesc a fost reorganizat. Totodată, el a obținut recunoașterea mitropoliei Moldovei de către patriarhia de la Constantinopol. Ca vasal al regelui Poloniei, Alexandru cel Bun i-a acordat regelui polon ajutor în bătăliile purtate împotriva Cavalerilor Teutoni. Împotriva turcilor a apărut cu succes cetățile Chilia și Cetatea Albă. A murit la 1 ianuarie 1432.

În a doua jumătate a secolului al XV-lea și primii ani ai secolului al XVI-lea s-au remarcat voievozi munteni și moldoveni precum Ștefan cel Mare în Moldova și Vlad Țepeș în Țara Românească, care au marcat destinul istoric al acestor ținuturi.

Iancu de Hunedoara, voievod al Transilvaniei

Mircea cel Bătrân, domnitor al Țării Românești

ALEXANDRU CELŪ BUNŪ, DOMNULŪ MOLDOVEI.

Alexandru cel Bun, voievod al Moldovei

Prescura, pâinea sfântă de la împărtășanie

Convorbire cu Pr. Visarion Tuderici

În liturgicul Bisericii Ortodoxe, pâinea joacă un rol extrem de important, definitoriu. În jurul pâinii gravitează înțelegerea practică a adevăratei teologii. În tradiția creștină, pâinea este trupul lui Iisus, așa cum vinul roșu este sângele lui, jertfit pe cruce. Cine aduce la biserică pâine și vin, aduce o ofrandă de suflet pentru toate binefacerile primite de la Domnul. Pâinea

este exemplul cel mai concret al celor mai curate și sincere năzuințe spre mântuire. Despre semnificația și simbolismul liturgic al prescurei la Sfânta Liturghie și ce reprezintă aceasta pentru credincioși, am stat de vorbă cu pr. protosingel Visarion Tuderici, secretar eparhial al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, cu sediul la Jula.

Prescura este, înainte de toate, pâinea liturgică din care preoții pregătesc sfânta împărtășanie și sfânta anafură. Dar semnificațiile ei sunt ample și surprinzătoare.

Încă din secolele I sau II după Hristos, creștinii au început să aducă în biserică pâine și vin, bunurile lor cele mai de preț de la masă. Apostolii propovăduiau generozitatea lui Iisus și spuneau adesea că pâinea este trupul lui dumnezeiesc, care s-a întrupat pe pământ. Cine putea să coacă o pâine și să o aducă la biserică, aducea o ofrandă din care se înfruptau toți credincioșii veniți să asculte slujba. Cu timpul, această pâine coaptă special pentru biserică se transformă într-un frumos obicei creștin îmbogățit de simboluri.

Cum se face prescura și ce simboluri poartă?

– Pâinea destinată bisericii trebuie să fie cât mai simplă, așa cum era masa unui creștin în vremurile biblice. Se folosește doar apă caldă, făină și foarte puțină sare și drojdie. Pâinea se lasă la dospit și se modelează în forme mici și rotunde. Înainte de a o pune în cuptor, trebuie imprimată cu literele și simbolurile creștine, care amintesc de Iisus. De regulă, prescura se face din două părți, care se unesc mai apoi, două bucăți de aluat unite între ele, care reprezintă cele două firi ale Mântuitorului, firea dumnezeiască și firea omenească ce s-au întâlnit amândouă în persoana Mântuitorului Hristos. Prescura are un rol esențial la Sfânta Liturghie, alături de vin bineînțeles, pentru că, prin rugăciunile preoților și prin Pogorârea Duhului Sfânt, în timpul momentului care se numește epicleză, când strana cântă „Pe tine Te laudăm, pe tine bine Te cuvântăm...”, atunci pâinea se preface în Trupul Mântuitorului, iar vinul în Sângele Domnului. Folosim pâine, prescură, la Sfânta Liturghie, pentru că întemeierea Tainei Sfintei Împărtășanii, care este centrul Sfintei Liturghii și centrul vieții duhovnicești, al Sfintei Biserici și al fiecărui creștin în parte, așadar folosim pâine, pentru că la Cina cea de taină Mântuitorul a folosit pâine dospită, „ardos” în termenul grecesc. De aceea și noi folosim pâinea dospită pe care se află o pecete, un pătrățel cu inscripțiile: IC (Iisus), XC (Cristos), NIKA (Biruitorul).

„Sfântul Agneț” și pregătirea cinstitelor Daruri

– La o liturghie este nevoie de cinci prescuri. Din prima prescură, înainte de Sfânta Liturghie, la slujba care se numește Proskomidia și pe care credincioșii nu o văd, pentru că se face în Altar, preotul scoate o părticică numită „agneț”, denumire care provine din limba slavonă și înseamnă „miel”. Practic este un cubuleț cu inscripțiile IC (Iisus), XC (Cristos), NIKA (Biruitorul), și care îl simbolizează pe Iisus Hristos, iar după prefacere, după Epicleză, cubulețul acesta se va preface în Trupul Mântuitorului Iisus. Bineînțeles că acest Sfânt Agneț se scoate cu rugăciune la fiecare tăietură pe care pre-

otul o face, rostește câte o rugăciune, câte un verset din Psalmii lui David, după care Sfântul Agneț odată scos se așează pe Sfântul Disc. Prescura din care a fost scos acest agneț, o simbolizează pe Maica Domnului, din care a luat trup Mântuitorul Hristos. Iar proskomidiarul, locul în care se face rânduiala aceasta a proskomidiei, simbolizează Bethleemul, locul nașterii lui Iisus. Și atunci, înainte să înceapă proskomidia, preotul binecuvântează prescura în numele Mântuitorului Hristos, și după ce a scos agnețul, îl taie cruciș, astfel încât să se țină doar în coaja de sus și zice: „Înjunghie-Se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viața și mântuirea lumii”. După care se așează agnețul pe Sfântul Disc și preotul înjunghie cu cuțitul acela special pe care îl numim „copie”, rostind cuvintele de la Sfântul Evanghelist Luca: „Și unul din ostași coasta Lui cu sulița a împuns și îndată a ieșit sânge și apă”. Zicând acestea, preotul toarnă în potir apa și vinul, care la momentul potrivit se vor preface în Sângele Mântuitorului Hristos.

Am zis că la Liturghie folosim cinci prescuri, așadar din prima prescură se scoate Sfântul Agneț, din a doua prescură se scoate un triunghi, care o simbolizează pe Maica Domnului și se așează pe Sfântul Disc, în dreapta agnețului, rostind cuvintele din Psalmul 44: „Stătu-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată.”

După aceea, preotul ia prescura a treia și scoate nouă triunghiulețe (care simbolizează cetele îngerești și cetele sfinților),

pe acestea le așează în stânga Sfântului Agneț. Primul triunghi simbolizează pe Sfinții Arhangheli și Sfinții Îngeri, al doilea pe Sf. Ioan Botezătorul și Sfinții Proroci, după aceea Sfinții Apostoli, apoi Sfinții Ierarhi, Sfinții Mucenici și Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Sfinții doctori fără de arginți, Sfinții părinți Ioachim și Ana și Sfinții care se prăznuiesc în ziua în care se săvârșește Sfânta Liturghie și ultima părticică se scoate pentru Sfântul a cărui liturghie se face: Sfântul Ioan Gură de Aur sau Sfântul Vasile cel Mare.

Din prescura a patra, preotul scoate niște triunghiulețe pentru episcopul locului, pentru conducătorii țării și pentru ctitorii vii și pentru cei care ajută biserica, și tot din prescura a patra preotul pomenește numele celor pe are îi are pe pomelnicele de pomenit. După care ia prescura a cincea, din care ia câteva părticele rostind o rugăciune în care îi pomenește pe toți cei care au murit în diferite împrejurări de prea mare tristețe (accidente, sau omorâți de animale, înnecați, arși, prăpădiți în catastrofe naturale, etc.). Tot din prescura a cincea se scot părticele pentru pomelnicele cu cei adormiți. Apoi preotul revine la prescura patru, din care scoate o părticică pentru sine, rostind o rugăciune pentru el însuși. Cu toate acestea, Sfântul Disc se acoperă și se intră în rânduiala obișnuită a Sfintei Liturghii.

(Continuare în pagina a 12-a)

Mesajul special al prințului Charles pentru români, de Paște. „România, o țară care are un loc atât de special în inima mea”

Prințul de Wales le-a transmis românilor un mesaj video cu ocazia Paștelui ortodox, în care evocă actuala criză sanitară și își exprimă dorința de a reveni în România, dar și de a se întâlni din nou cu membri ai comunității românești din Marea Britanie, transmite Agerpres. Mesajul începe cu prințul Charles adresându-se în românește „Doamnelor și domnilor” și se încheie cu urarea „Hristos a înviat!”, rostită de prințul de Wales tot în limba română.

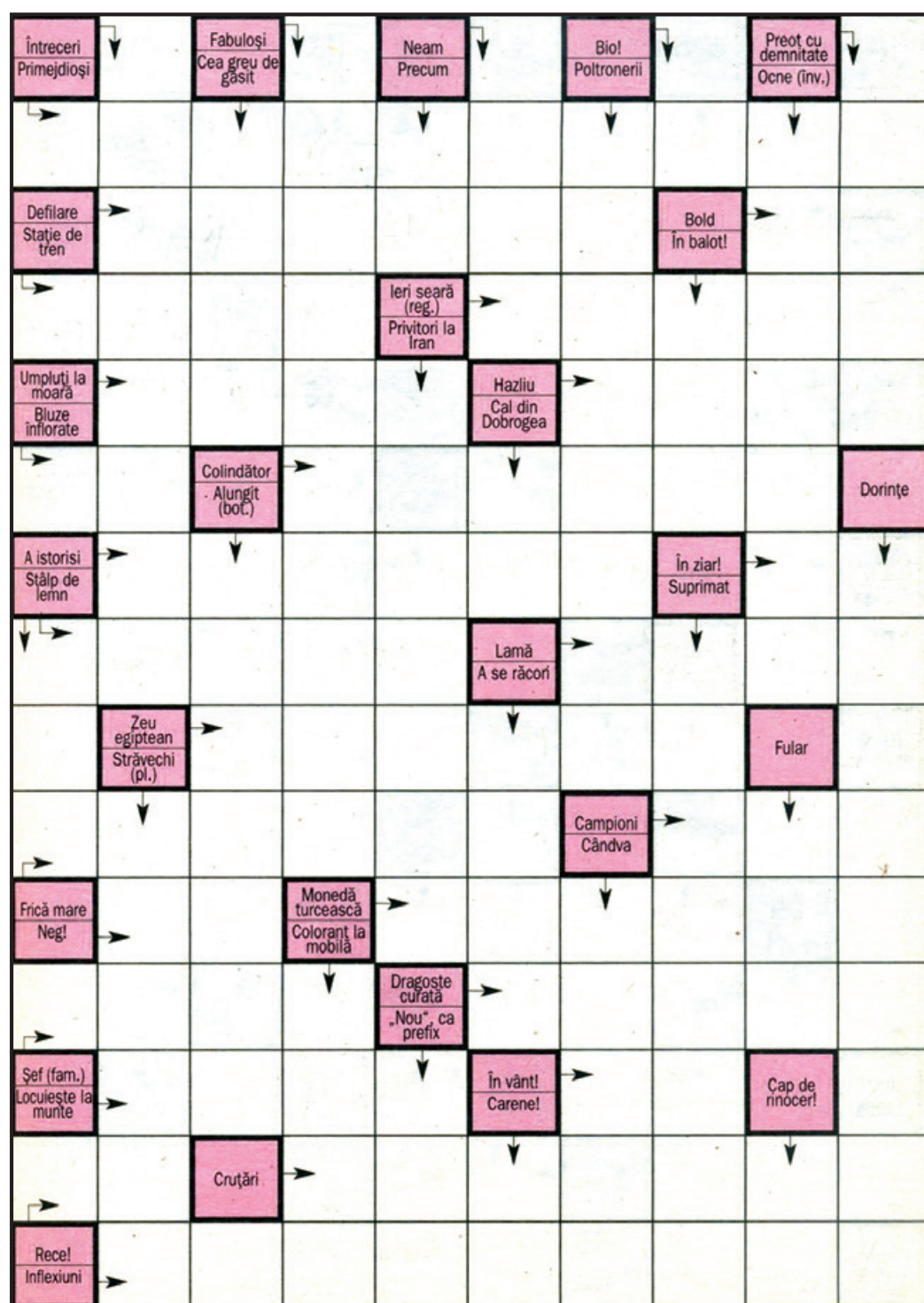
Mesajul prințului Charles pentru români: „Doamnelor și domnilor, Acum, când românii de pretutindeni sărbătoresc Paștele Ortodox, doresc să vă spun cât de mult mă gândesc la dumneavoastră într-unul din cele mai sfinte momente ale anului. Paștele este, de regulă, mo-

mentul în care oamenii se adună, se roagă împreună și reînnoiesc legăturile lor cu comunitatea și religia din care fac parte. Știu că mulți români din Marea Britanie au sperat să se întoarcă în România de Paște și să fie împreună cu familiile și prietenii lor. În acest an însă, în mijlocul acestei pandemii teribile care ne afectează pe noi toți, lucrurile normale nu sunt posibile. Știu că este foarte greu pentru noi toți, dar mai ales pentru cei care sunt departe de cei dragi. În același timp, știu că mulți români din Marea Britanie joacă un rol indispensabil în sistemul național de sănătate, în căminele de bătrâni și în alte roluri-cheie în această criză sanitară fără precedent. Le suntem profund recunoscători și nu am suficiente cuvinte pentru eforturile lor remarcabile, care sunt apreciate de noi toți. În ceea ce mă privește, abia aștept ca la un moment dat, în viitor, să revin în România, o țară care are un loc atât de special în inima mea, dar și să mă întâlnesc din nou cu membri ai comunității românești din Marea Britanie. Până atunci, nu pot decât să vă doresc Paște Fericit și să vă spun că sunteți în gândurile și rugăciunile mele. Hristos a înviat!”

Integramă

MIGALĂ

Dezlegarea acestei integrale o găsiți în numărul următor!

Glume

Un doctor se întâlnește cu un vechi prieten, avocat, în vacanță pe riviera franceză. Doctorul:
– Salut, ce vânt te aduce pe aici?
– Păi mai știu dărăpănătura aia de cabană la Predeal pe care am cumpărat-o? A luat foc și cu banii de la asigurări am venit să mă relaxez, că oricum n-am unde sta. Dar tu?
– Păi tot așa! Mai știu dărăpănătura aia de casă de vacanță din Moldova pe care mi-am luat-o? Au luat-o apele și din banii de asigurare am venit să mă relaxez.

La care avocatul, cu voce joasă:

– Zi-mi și mie: cum ai făcut să provoci inundațiile?

În biroul directorului unei bănci, care tocmai a fost jefuită, intră un sergent de poliție, care i se adresează superiorului său:

– Șefu, a reușit să scape! Înfuriat, inspectorul strigă la el:

– Dobitocule, doar ți-am spus să pui câte un polițist la fiecare ieșire. Cum a putut scăpa?

– A ieșit pe una din intrări, domnule!

Polițistul:

– Aveați peste o sută la oră. De ce?

Șoferul:

– Din pricina eredității.

– Cum?!?

– Și tata, și bunicul, și străbunicul au depășit sută. Suntem o familie de centenari!

Dezlegarea integralei din numărul anterior

TRIADĂ: N; F; SEMEN; VEDE; RAGET; SIR; STEAG; I; R; USTENSILE; ME; IRTA; U; CREATA; OC; BAI; RETUSA; R; TS; LETAL; EDUCA; CITI; RARIS; LUP; POLICA; RT; BABILONII.

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Film

#Selfie

Pro Cinema

Duminică, 26 aprilie,
ora 19.30*

În loc să stea acasă și să învețe pentru bacalaureat, trei proaspăt absolvenți de liceu decid să plece la mare și să își termine adolescența în stil rebel! Yasmine, Roxi și Ana sunt hotărâte să se distreze și să uite de responsabilități în ultimele 2 zile dinainte de examenul maturității, iar asta înseamnă să încalce orice regulă și să facă tot ce le trece prin cap, fără să țină cont de consecințe. Vor libertate, adrenalină și dragoste de-o vară, iar cei trei tineri pe care îi agață la mare par mai mult decât dispuși să le ofere tot ce-și pot imagina.

#Selfie este un film românesc de comedie din anul 2014, regizat de Cristina Iacob. Rolurile principale au fost interpretate de actrii Olimpia Melinte, Crina Semciuc și Flavia Hojda.

(*Ora Ungariei)

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

27 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

28 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: La ceas de taină 17.55: Încheiere

29 APRILIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

30 APRILIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

1 mai (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România - Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Izvorășul – Revistă de etnografie și folclor 17.55: Încheiere

2 mai (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: De dor și drag - emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă /Radio Timișoara 17.55: Încheiere

3 mai (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: "În lumea credinței" – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

Dicționare ale limbii române

POTICALĂ s. f. (Inv.) 1. Întâmplare neplăcută, pățanie, bea. 2. Înfrângere. – Comp. v. sl. **potykati**.

UMOR

CU 9 KILOGRAME
MAI MULT...EXACT CÂT
AVEA
MIELUL!...ecranul
nostru

miercuri, 29 aprilie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 29 aprilie, Duna World, ora 13.50

Programul românesc televizat vă prezintă încercările Catedrei de română a Universității din Seghedin de a comunica cu studenții, dar și munca, în noile condiții de viață, de la săptămânalul „Foaia românească”. Vom încerca să căutăm răspuns și la întrebarea care ne preocupă pe mulți dintre noi: cum se va schimba viața noastră după această experiență de izolare?

Realizator: Tiberiu Boca

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.huAutoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapestaInstitutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.roInstitutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.huCentrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Jula, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Prescura, pâinea sfântă de la împărtășanie

Simbolistica celor săvârșite la proscomidie

– Ceea ce este important după proscomidie este faptul că, pe Sfântul Disc, așa aranjate părticelele cum am amintit mai sus, avem întreaga biserică. Avem biserica triumfătoare din ceruri, reprezentată de Mântuitorul în mijlocul discului, Maica Domnului în dreapta și Cetele Sfinților și ale Îngerilor și biserica luptătoare de pe pământ, reprezentată de părtica episcopului și pomelnicele celor vii. Ambele biserici se întâlnesc aici pe Sfântul Disc, la fiecare Sfântă Liturghie. Iar la momentul potrivit, în timpul Epiclezei, doar agnețul, din tot ce se află pe disc, se prefăce în Trupul Mântuitorului, iar ceea ce este în potir, vinul, în Sângele Domnului. În timpul slujbei, când la strană se cântă priceasna, preotul se împărtășește, pe urmă pune în potir toate părticelele care au rămas pe disc, și Sfântul Agneț se sfărâmă în patru părți. Părtica cu Isus preotul o pune în potir și se împărtășește el însuși, iar dacă sunt mai mulți preoți părtica aceasta se împarte la câți slujitori sunt, iar din părticelele NI și KA se împărtășesc credincioșii. Bineînțeles, când preotul pune în potir fiecare părtică în parte rostește câte o rugăciune, iar când pune părticele scoase pentru cei vii și adormiți rostește rugăciunea: „Spală Doamne păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu cinstit sângele tău, pentru rugăciunile tuturor sfinților săi”. Și atunci toarnă părticelele în potir, în Sfântul Sânge, pentru ca și așa credincioșii să se împărtășească de Hristos, de jertfa nesângeroasă a Mântuitorului, pe care o repetăm la Sfânta Liturghie.

Toți credincioși așteaptă cu răbdare să primească anafura binecuvântată

– Prescura din care s-a scos Sfântul Agneț și părtica pentru Maica Domnului se sfințesc în timpul Axionului, în timp ce strana cântă „Cuvine-se cu adevărat”. Atunci preotul le binecuvintează, rostind rugăciunea: „Binecuvintează Doamne pâinea aceasta, ce se va da în locul Sfințelor Tale Taine, totdeauna și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.” Se atinge de Sfântul Disc și potir, ca după Sfânta Liturghie să se împartă credincioșilor.

Nu întâmplător dintre toate mâncărurile, doar pâinea este pomenită în rugăciunea „Tatăl Nostru”, „pâinea noastră cea de toate zilele”. Prin acest cuvânt, „pâine”, noi cerem de la Dumnezeu hrana de care avem nevoie ca să supraviețuim.

La fel și la Sfânta Liturghie vedem gingășia lui Dumnezeu, pentru că, la Cina cea de Taină, Mântuitorul a zis: „Luați, mâncați, acesta este trupul meu”, ceea ce spunem și noi la Sfânta Liturghie, și „Beți dintr-u acesta toți, acesta este scump sângele meu”.

Noi mâncăm Trupul lui Hristos la Sfânta Împărtășanie, dar Dumnezeu este atât de gingaș încât se ascunde în pâinea aceasta. Pentru că, dacă ne-ar da trup, nu ne-am putea apropia, dacă am vedea trupul acolo. Dar în gingășia lui Dumnezeu a găsit metoda aceasta de a se uni cu noi, ascunzându-se în chipul pâinii, cu toate că, noi credem că acolo este cu adevărat trupul Mântuitorului, nu doar un simbol, al trupului Său, ci trupul adevărat. Iar anafura, ce se împarte credincioșilor spre binecuvântare, credincioșii o duc acasă. Toți credincioșii așteaptă cu răbdare, la finalul slujbei, să primească anafura binecuvântată. Bucățelele de pâine trebuie luate pe stomacul gol, dintr-o tradiție veche, care vorbește despre curățenia trupului și despre sacrificiul tuturor sfinților martiri. În timp ce ne rugăm și gustăm din această pâine sfințită, trebuie să ne gândim că facem un act duhovnicesc și că asupra noastră coboară pacea pe care ne-o dă credința curată.

A.B.

